

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

14-15 травня в Києві перебувала місія Міжнародної конфедерації профспілок та глобальних профспілок

сторінка 3

ДО ДНЯ НАУКИ

Інтерв'ю з доктором фізико-математичних наук, експертом у сфері атомної енергетики Л. Литвинським

сторінка 3

АТОМНИЙ СПОРТ

Вихованка Нетішинської КДЮСШ Аліна Комащук — чемпіонка Кубка світу з фехтування на шаблях!

сторінка 4

З НАГОДИ ДНЯ ГЕРОЇВ

У пам'ять про загиблих, на підтримку живих

«Атомпрофспілка» активно співпрацює з громадською організацією «Ветеранський рух «Ми — українці»». Очільник цієї спільноти Іван ТАТАУРОВ розповідає про ініційовану ним нагороду «Хрест Героя» та інші соціально значущі проєкти.

«Дядя Ваня» — за цим позивним офіцера зі зв'язків з громадськістю 24-ї окремої механізованої бригади імені короля Данила Івана Татаурова знають його друзі і побратими. У 2014 році він пішов на фронт добровольцем, воював за звільнення Слов'янська та під Краматорськом. Окрім того, що безпосередньо брав участь у бойових діях, Іван став одним з організаторів волонтерського руху «Східний фронт». На передову доправляв необхідну допомогу, а звідти віз артефакти, що розповідають про АТО та нині зберігаються в музеях. На початку повномасштабного вторгнення «Дядя Ваня» обороняв Луганщину. Сьогодні опікується широким колом питань, які стосуються пам'яті про загиблих і підтримки чинних військових.

■ З нагоди Дня Героїв — борців за свободу України рідним полеглих бійців-атомників було вручено нагороду «Хрест Героя». Іване, Ви були одним із засновників цієї відзнаки — розкажіть, будь ласка, детальніше, як і коли виникла ідея щодо її розробки?

Необхідність створення нагороди, яка б вшанувала пам'ять загиблих з 2014 року в російсько-українській війні, стала очевидною у 2019 році. На початку збройної російської агресії на Сході добровольці стали потужною силою, яка допомогла стримати ворога. Однак тоді ці бійці не мали ні офіційного статусу, ні, відповідно, відзнак — і це при тому, що загиблі представники силових структур отримали посмертно державні нагороди. Але ті, кому судилося віддати своє життя — усі вони герої. Тож ми були переконані, що по смерті не повинно бути розділення, і від імені нашого ветеранського руху було засновано орден, покликаний нагадати суспільству, завдяки кому ми маємо мир у наших містах.

Закінчення на 2-й стор.

РЕЗУЛЬТАТ ПРОФСПІЛКОВОЇ РОБОТИ

Державна агенція і профспілка: домовленостей досягнуто

16 травня 2024 року відбулася нарада за участю представників робочих груп ДАЗВ України та Атомпрофспілки щодо узгодження положень проєкту нової редакції Галузевої угоди. В робочій обстановці було обговорено конкретні пропозиції сторін, зауваження та правки до окремих пунктів проєкту Галузевої угоди.

Взаєморозуміння та досягнення компромісу по окремих питаннях дозволили вийти практично на пряму до узгодження тексту угоди. Однією з основних домовленостей було недопущення звуження прав профспілки в питаннях захисту соціально-економічних та трудових прав працівників. Окремі пункти угоди та додатки потребують глибшого вивчення, аналізу та узгодження між сторонами. А це питання: врегулювання співвідношень коефіцієнтів між

тарифними розрядами та приведення їх до однакового розміру для наскрізних професій; розмір виплати доплати замість добових; перевезення вахтового персоналу від місць збору, функціонування культурно-спортивних закладів тощо. Звичайно, багато залежить не тільки від бюджетного фінансування, результатів господарської діяльності підприємств, а й від комунікації керівників підприємств між собою та профспілковими організаціями.

У нагоді стало й проведення перед цим засіданням зустрічі профспілкового активу

з Андрієм Тимчуком, першим заступником Голови ДАЗВ України, під час якої були висловлені та обговорені проблемні питання, вирішення яких частково лежить у площині домовленостей Галузевої угоди. Це надало певної підтримки під час обговорення питань проєкту угоди, що рухаємося у правильному напрямку.

Тож чекаємо від Сторін якнайшвидшого узгодження спірних питань та виходу на фінішну пряму, а саме підписання Галузевої угоди на наступний період.

Такий соціальний діалог, ставлення сторін до вирішення проблемних питань, особливо в цей час, вкрай необхідний і потребує подальшого розвитку.

Закінчення на 2-й стор.

ПРОФСПІЛКОВЕ НАВЧАННЯ

Соціальний діалог: стратегія реанімації

23 травня у Будинку профспілок (м. Київ) відбувся одноденний тренінг з питань соціального діалогу в умовах воєнного часу для штатних працівників апарату ЦК Атомпрофспілки — юристів та трудовиків, які безпосередньо беруть участь у проведенні колективних переговорів. Модератор тренінгу — Сергій Штурхецький, Голова Незалежної медіа-профспілки України, к.н. з державного управління, доцент.

Заступник Голови Атомпрофспілки Павло Прудніков у вітальному слові наголосив на

відсутності соціального діалогу з владою, з роботодавцями. «Треба реанімувати соціальний діалог в Україні. Наша профспілка теж повинна вирішувати це завдання для більш ефективного захисту соціально-економічних прав наших членів профспілки».

«Раніше у профспілок були норми в законодавстві, «милиці», на які ми могли опиратися — на необхідність виконання законів. В умовах воєнного часу багато норм соціальних законів скасовано, принципи соціального діалогу та соціального партнерства не працюють як треба. Потрібно віднайти нові стратегії і тактики у на-

лагодженні соціального діалогу з владою і роботодавцями, щоб зробити умови профспілковців кращими. У ЄС історично складалася певна культура соціального діалогу. В нас її не існує: хто цар гори, той підкорює інших. Тому вкрай важливо знайти правильні дії і спосіб поведінки в таких умовах».

Сергій Штурхецький детально розповів про різні інструменти пошуку рішень у профспілках та стратегічного планування в організації, надаючи ефективні конкретні поради.

Закінчення на 2-й стор.

У СФЕРІ ВПЛИВУ АТОМПРОФСПІЛКИ
ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІДПРИЄМСТВА
МІНЕНЕРГО УКРАЇНИ,
МІНПРИРОДИ, МІНОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ТОЩО

ЮРИДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Чи звільняються
військовослужбовці
на час воєнного
стану від сплати
кредитів?

Військовослужбовцям надаються визначені законом пільги, гарантії та компенсації у зв'язку з особливим характером військової служби, пов'язаної із захистом України. Пільги за кредитними зобов'язаннями діють для військовослужбовців з початку й до закінчення особливого періоду. А для резервістів і військовозобов'язаних — з моменту призову під час мобілізації й до закінчення особливого періоду.

На період особливого стану військовослужбовці, як контрактники, так і мобілізовані, не звільняються повністю від обов'язку щодо сплати кредитних зобов'язань, але мають пільги по кредитних зобов'язаннях, передбачені п. 15 ст. 14 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

Військові звільняються від сплати відсотків за позицією, від штрафів чи пені за затримку платежів. Погашенню підлягає тільки взята у борг сума, тобто тіло кредиту. Винятком є кредитні договори щодо придбання майна, яке віднесено чи буде віднесено до об'єктів житлового фонду (житлового будинку, квартири, майбутнього об'єкта нерухомості, об'єкта незавершеного житлового будівництва, майнових прав на них) та/або автомобіля.

Ці пільги діють в усіх фінансових організаціях — державних та комерційних банках, ломбардах, МФО (макрофінансових організаціях). Для звільнення військовослужбовців від нарахування штрафів, пені та відсотків за користування кредитом необхідно письмово повідомити банк про проходження військової служби та надати документи, що це підтверджують.

До банку треба подати: військовий квиток, в якому у відповідних розділах здійснюються службові відмітки, або довідку про призов військовозобов'язаного на військову службу, видану військовим комісаріатом або військовою частиною. Документи можуть передати родичі бійця.

Якщо у вас виникають питання правового характеру, звертайтеся за консультацією до фахівців відділу колективно-договірної та правової роботи Атомпрофспілки, пишіть на мейл: kor@union.kiev.ua

Також, згідно зі змінами до Закону України «Про споживче кредитування», на період дії воєнного стану та протягом 90 днів із дня його припинення або скасування банки, небанківські установи та колектори тимчасово не зможуть стягувати з військових та їхніх сімей прострочені борги. Але це відстрочка сплати, а не списання як таке.

У разі порушення прав військовослужбовця за кредитними зобов'язаннями необхідно:

- звернутись до банку з вимогою провести звітку зобов'язань та отримати довідку із сумою залишку заборгованості по тілу кредиту, а також процентах, комісіях, штрафах тощо;
- звернутись до банку із заявою про звільнення від сплати відсотків, комісій, штрафів за кредитним договором та про надання кредитних канікул.

У разі незадоволення банком зазначених у заяві вимог — звернутись до керівництва банку з аналогічною заявою, у якій навести відомості про попереднє листування з банком.

У разі незадоволення або часткового незадоволення банком зазначених і в цій заяві вимог — звернутись до суду з позовом до банку. Як захід із забезпечення позову також можна просити суд тимчасово припинити нарахування платежів за кредитним договором.

Ігор ОХРИМЕНКО,
юрист ЦК Атомпрофспілки

ПРОФСПІЛКОВЕ НАВЧАННЯ

Соціальний діалог: стратегія реанімації

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

«Коли не знаєш як вирішити проблему, треба її намалювати. Що чіткіше поставлена мета, то краще результат». У формі мозкового штурму спонукав учасників тренінгу до пошуку можливих рішень. Кожний озвучував свої варіанти, а потім їх підсумовували в ідеї, які можна реалізувати на практиці.

Обговорювалось, як узяти того, в кого сила, у союзники; як прогресивні речі у сфері соціального діалогу зробити доступними масам; підвищити обізнаність з ними тих, хто приймає рішення; як запобігти підмінам поняття («ми можемо отримати соціальний діалог, в якому не

буде профспілок»); як позбавити соціальний діалог ознак формальності; протидіяти небажанню проводити соціальний діалог з профспілками з боку керівництва усіх рівнів, починаючи від державного («не всі розуміють, що таке і для чого

профспілка на усіх рівнях влади»); підвищити присутність профспілок в інформаційному просторі; як збільшити мотивацію до профспілкового членства й активної профспілкової діяльності; як спонукати уряд дотримуватися законодавства, аби жодне рішення соціально-економічного спрямування не приймалося ним без профспілок. І з ким потрібно співпрацювати, щоб вирішити усі ці питання.

Також С. Штурхецький в інтерактивній формі діалогу і роботи в групах визначав з присутніми цінності, місію, візію діяльності профспілок, як ставити стратегічні завдання та які є інструменти їх тактичної реалізації.

Лілія СОКОЛОВА

З НАГОДИ ДНЯ ГЕРОІВ

У пам'ять про загиблих, на підтримку живих

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

Ті, хто стикався з системою призначення державних нагород, знають, наскільки вона непрості і бюрократизована. На виправдання можна сказати, що неповороткій державній машині дійсно складно побачити кожний конкретний випадок... Але попит на справедливість є, тож нішу самостійно заповнюють військові частини, громадські та волонтерські організації тощо. Вони самі стають розробниками нагород.

Як тривала робота над створенням відзнаки «Хрест Героя»?

За основу було взято історичну нагороду — «Хрест Симона Петлюри». Це відзнака Армії Української республіки, яка потім стала найвищою державною нагородою Уряду УНР в екзилі.

Нова нагорода повинна мати оригінальний дизайн, проте ми свідомо розробляли її так, щоб вона нагадувала відзнаку УНР: використали ті самі символи, от тільки меч, оскільки наш орден вручається посмертно, відповідно до вимог геральдики перемістили донизу.

Історичні ремінісценції було збережено для того, щоб нагадати: війна триває не два роки, і не десять. Протистояння відбувається століттями, і ворог у нас — один і той самий.

Хто має право на «Хрест Героя»?

Усі загиблі бійці, з 2014 року. Наразі було вручено близько 1300 нагород. Завдяки допомозі «Атомпрофспілки» у 2019-му одна з перших партій нагород була присуджена загиблим героям-атомникам, які працювали на атомних останцях.

У 2023 році традицію нагороджень було відновлено. Ми побачили, що через інтенсивність втрат далеко не кожний із загиблих отримав відзнаку. Тож вшануємо полеглих бійців 24 ОМБр, 128 ОМБр, 3-го прикордонного загону. Не залишаємо поза увагою атомників: разом з міськрадами проводимо церемонії у містах-супутниках станцій.

Нагородження не завжди прив'язуємо до значущих дат, намагаємося організувати церемонії якнайчастіше, щомісяця. Згадуємо як про тих, хто загинув під час повномасштабного вторгнення, так і про тих, кого не стало в ході АТО. Прагнемо показати, що не забуваємо ні про кого.

Та хоч би як хотілося, масові нагородження є неможливими, бо ж усе впирається у фінансування. Хоч держпідприємство, яке виготовляє нагороди, і робить для нас це практично за собівартістю, матеріали і робота повинні бути оплачені. Тому ми не припиняємо пошуків ресурсів, які дадуть змогу відзначити тих, хто цього заслуговує. Нині «Хрест Героя» вручають за наказом командира, з усіма супровідними документами, і це підносить нагороду до статусу відомчої.

Яку роль відіграють пам'ятні зустрічі? У них подвійна мета — підтримка родичів загиблих і суспільний резонанс.

Соціальні гарантії і виплати сім'ям — це дуже добре, але якщо у матерів, дружин, близьких загиблих воїнів не буде відзнаки, що свідчить про героїзм їхніх рідних — це неправильно. У пам'ятних куточках, де зберігаються портрети полеглих, їхні речі, передані побратимами з фронту, та інші пам'ятні об'єкти, не повинно бути лакуни на місці нагород. Ось ми її і заповнюємо.

І розповідаємо про це на широкому загал. Бо тисячі сімей загиблих живуть у горі — але ж

мільйони живуть спокійно! Ми повинні нагадувати більшості, завдяки комуністичній їхній сьогоднішній відносній спокій, завдяки комуністичній окупанти відійшли від столиці і не просунулися на захід країни.

Для того, щоб привернути максимальну увагу до організованих нами подій, обов'язково запрошуємо до участі мерів міст та інших представників влади, місцеві ЗМІ. За змоги, якщо дозволяє обстановка, на церемонії приїжджають командири частин, де служили загиблі бійці, або офіцери з морально-психологічного забезпечення. Серед частих гостей — представники військових навчальних закладів.

Інформація швидко поширюється завдяки повідомленням у соцмережах від рідних та від бойових частин. Історія кожного з нагороджених розповідається на сторінці «Хрест Героя» у Facebook, яка має вже майже 90 тисяч підписників і читачів.

Усе це разом допомагає зберігати пам'ять.

На нинішній посаді Ви піклуєтесь і про тих, хто вже пішов, і про тих, хто живий, але гостро потребує підтримки. Розкажіть про патронатну службу, створену при 24 ОМБр.

Ми взяли за основу досвід аналогічної структури «Янголи Азова» і почали також розвивати у бригаді напрям підтримки сімей та бійців. У патронатній службі є чотири відділи. Один опікується родинами загиблих, допомагає вирішувати питання належних пільг та вшанування. Інший займається пораненими, аби бійці, що отримали ушкодження, не почувалися забутими та покинутими. Відділ, що працює з тими, хто числиться зниклим без висті, докладає усіх можливих зусиль, аби знайти інформацію про них. А відділ з роботи з полоненими робить подекуди й неможливе — хоча це питання має вирішуватися на рівні координаційного штабу по роботі з полоненими, ГУР та СБУ, наші колеги усе ж знаходять способи повпливати та зробити внесок у звільнення наших побратимів. У кожному відділі працюють офіцери з морально-психологічного забезпечення, юристи, фінансисти, медики бригади. Залучаємо до співпраці й соціально активних людей зі спільнот, об'єднаних навколо спільних проблем.

Впевнений, що подібна служба потрібна в кожній частині, і скоро такі підрозділи будуть сформовані в усіх бойових структурах ЗСУ.

Марічка СМЕРЕКА, Любов НАТОЧІЙ

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Місія МКП та глобальних профспілок в Україні

14-15 травня в Києві перебувала місія Міжнародної конфедерації профспілок та глобальних профспілок, до складу якої увійшли Генеральний секретар МКП Люк Тріангл, Генеральний секретар ГС IndustriALL Атле Хойє, Генеральний секретар ГП UNI Крісті Хоффман та Генеральний секретар Британського конгресу тред-юніонів Пол Новак.

ПОЗИЦІЯ ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

У рамках свого перебування європейська делегація зустрілася з профспілковцями України у київському Будинку профспілок, мала перемовини з українськими парламентаріями, відвідала пошкоджену російським агресором Трипільську ТЕС.

На пресконференції, організованій ФПУ та КВПУ 15 травня в «Укрінформі», Люк Тріангл зазначив, що «глобальний рух профспілок стоїть на боці України від першого дня російської агресії проти вільної та незалежної української держави, ми з вами і не змінимо свою позицію, ні зараз, ні в майбутньому. Немає жодного виправдання російському вторгненню. Ми вимагаємо негайного виведення усіх російських військ з усієї території України. І хочу засвідчити, що настане той день, коли злочинці постануть перед судом».

ПРО НЕЛОЯЛЬНІСТЬ УРЯДУ І ВІДСУТНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ

Люк Тріангл також розповів про зустрічі з українськими парламентаріями і роботодавцями. «Я мушу сказати, що у нас є певне розуміння, що уряд достосовує законодавство до воєнного стану, але цей воєнний стан аж ніяк не є виправданням того, що обмежуються права працівників і права профспілок. У нас є серйозні занепокоєння щодо напрямку, який уряд послідовно реалізовує. Зниження колективного договору до індивідуального, між роботодавцем і працівником, це не прийнятно, ані в стані миру, ані в стані війни».

Атле Хойє зупинився на відсутності в Україні соціального діалогу (два роки не працює Наці-

ональна тристороння соціально-економічна рада). «Ми обговорювали це з парламентаріями і з організацією роботодавців. Проте є одна сторона, хто не захотів з нами зустрітися — це уряд. Але саме він приймає рішення. Війна — час, коли соціальний діалог найбільше потрібний. Єдність означає: працеводці, працівники та урядовці разом планують і створюють Україну майбутнього. Проблема, очевидно, саме в уряді — у їхньому небажанні підтримувати соціальний діалог, нести відповідальність за шлях, який Україна зараз торує».

МІСІЯ: ОБСТОЮВАННЯ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ

Крісті Хоффман наголосила на солідарності з Україною європейських та світових профспілок. «Ми приїхали з наміром усе, про що ми дізналися безпосередньо тут, донести до своїх афілійованих організацій у більш як 150 країнах».

Про це йшлося й у виступі Пола Новака. «Я в Британії говоритиму з нашими політиками і профспілками, аби актуальність теми війни в Україні не зникла з порядку денного». Він також наголосив на важливій ролі профспілок у відбудові України. «Минулого року європейська конференція з відбудови України мала лише одного представника від профспілок. Треба, щоб політики, роботодавці і працівники були разом, тоді відбудова буде прозорою і справедливою».

Глобальний рух профспілок стоїть на боці України від початку російської агресії

На пресконференції зазначалося, що завдання місії — не тільки вияв солідарності з народом України та профспілками, а також узгодження подальших кроків у допомозі України та обстоюванні її інтересів на міжнародних профспілкових майданчиках.

Лілія СОКОЛОВА

ДО ДНЯ НАУКИ

Мирний атом: від розщеплення до приручення

Кожної третьої суботи травня в Україні відзначають День науки. Як ніде в іншій сфері діяльності, наука присутня в атомній енергетиці. Про «мирний атом», простими словами про складні для фахівця речі, — в інтерв'ю з доктором фізико-математичних наук, експертом у сфері атомної енергетики Людвигом ЛИТВИНСЬКИМ.

Людвиг Литвинський з 1982 до 1996 року працював в Інституті ядерних досліджень НАНУ. З 1996 до 2011 року — організатор та директор Державного науково-інженерного центру систем контролю та аварійного реагування (ДНІЦСКАР); від 2011 року — ТОВ «АЕСКАР» (Київ).

БІЛЯ ВИТОКІВ

■ **Людвігу Леонідовичу, з чого почалася ера атомної енергетики?**

— З усвідомлення вченими, що атом може ділитися. З цілої низки відкриттів: радіоактивності, радіоактивного розпаду, ділення ядер урану, під час якого виділяється багато внутрішньої ядерної енергії. Примусового ділення за допомогою нейтронів. Власне, це й зумовило можливість ланцюгової реакції, що виявилася такою, якою можна керувати. Вперше керовану ланцюгову реакцію у великому масштабі було здійснено Фермі в реакторі у США. Там і була напрацьована в достатній кількості перша речовина для створення першої атомної бомби з плутонію.

Але паралельно проводилися інші дослідження — отримання енергії.

■ **В Україні початком атомної генерації зазвичай називають 1977 рік.**

— Так, можна називати початком рік, коли було введено в експлуатацію перший енергоблок ЧАЕС. Але будівництво ЧАЕС розпочалося на початку 1970-х років, і історію можна рахувати від старту будівництва. Можна заглибитись ще далі. Перший реактор, фізичний пуск якого було

здійснено 1960 року, — це Київський дослідницький реактор. До речі, у Києві, в Інституті ядерних досліджень, було кілька унікальних установок, найкращих у світі станом на момент розпаду СРСР. Можна також відрاهувати від 1938-1939 років, коли в ХФТІ наші вчені-ядерники займалися спонтанним та примусовим діленням урану-235.

КРУТИЙ ПОВОРОТ

■ **Якщо говорити про керовану ланцюгову реакцію, не можна не згадати Чорнобиль, чому вона вийшла з-під контролю?**

— Сама по собі реакція досить складно керована, бо керування необхідне дуже швидко — у масштабі декількох, максимум десятків секунд. Трохи більше у важководних водо-водяних ядерних реакторах типу CANDU виробництва Канади, де як сповільнювач використовується важка вода.

Більш пришвидшене керування у легководних реакторах типу ВВЕР або РВПК (реактори великої потужності каналні). Але суть від цього не змінюється — це складний технологічний процес, щось на кшталт того, коли ви керуєте автомобілем, який рухається по прямій, і може розганятися до швидкості кілька сотень кілометрів, але якщо у вас попереду крутий поворот, швидкість стає критичною.

■ **Використовуючи Вашу аналогію з автомобілем, швидкість була надто високою?**

— Справа не у швидкості, виявився надзвичайно несподіваним поворот попереду — перехідні процеси. У перехідних процесах керувати настільки надійно, наскільки це можливо при стаціонарних процесах в атомних реакторах, набагато складніше. Потрібно було зупинити атомний реактор, але це завдання стало складним через суттєві технологічні помилки у самому проекті реактора РВПК, який використовувався на ЧАЕС, і керування виявилось, скажімо так, некоректним. Не вдалося погасити ланцюгову реакцію, навпаки, відбувся розгін, як наслідок — серйозний тепловий вибух.

НОВИЙ РІВЕНЬ БЕЗПЕКИ

■ **Після аварії на ЧАЕС атомні реактори стали більш безпечними?**

— Первинно реактори під тиском (ВВЕР) більш безпечні порівняно з каналними великої потужності (РВПК). Але після аварії, безумовно, продовжувалося постійне підвищення безпеки. Цей процес триває і зараз. І сьогодні на діючих атомних електростанціях в Україні й у світі відбувається постійна модернізація саме з метою підвищення надійності керування технологічним процесом.

■ **Які наукові установи в Україні задіяні у підвищенні безпеки АЕС?**

— Інститут ядерних досліджень, Харківський фізтех, провідні проектні організації, такі як Київський «Енергопроект» та Харківський «Енергопроект». Ціла низка інших наукових інституцій та компаній, як українських так і міжнародних, що займаються упровадженням таких поліпшень. Ремонтні організації, які супроводжують експлуатацію атомних електростанцій.

60 років — на стільки сьогодні для більшості атомних станцій підтверджено можливість їхньої експлуатації

ПРОГРЕСИВНИЙ КРОК

■ **Атомна енергетика в Україні відіграє, особливо в умовах війни, принципову роль. Але атомні об'єкти мають обмежений ресурс. Скажіть, що робиться в цьому напрямі?**

— Ми вже продовжили терміни експлуатації для всіх діючих енергоблоків, де на 20, де на 30 років. Вихідні проекти передбачали лише 30 років.

На сьогодні для більшості АЕС підтверджено можливість експлуатації протягом 60 років. Це суттєво принциповий крок з точки зору подальшого використання наявних потужностей. За декілька десятків років ті енергоблоки, які ми сьогодні маємо, мають бути заміщені, безумовно, технологічно більш новими, більш просунутими з точки зору безпеки об'єктами.

■ **Якого типу реактори найдоцільніше будувати в Україні?**

— Водо-водяні і легководяні під тиском — це оптимальний для України тип реакторів, досвід їх використання у нас досить великий. Перехід на альтернативні варіанти був би проблемним з точки зору наявності інфраструктури, яка забезпечує підготовку кадрів, обслуговування таких реакторів тощо. Зараз обговорюється для ЧАЕС 5/6 будівництво блоків типу ПВР, західні аналоги тих, що є на наших діючих атомних електростанціях. Але це більш віддалена перспектива.

НЕСПОДІВАНІ ПЕРСПЕКТИВИ

■ **Які шанси у нас для реакторів малої потужності?**

— Вони не особливо перспективні для України, оскільки у нас досить сконцентрована промисловість. Більш доцільне їх застосування в місцях, де споживання електроенергії лімітоване. Скажімо, для далекої півночі, у гірських місцевос-

тях. Щодо реакторів на швидких нейтронах, Ви питали про перспективи, «доступні для огляду», вони у світі вже існують. Прикметно, що для цих реакторів можливо використовувати природний уран або відпрацьоване ядерне паливо.

■ **Тобто ВЯП до рф вивозити не треба, про що у 2022 році заявляв міністр довідля: «у рамках репарацій за вторгнення росії в Україну»?**

— Це було б подарунком для рф. Ми вивозили відпрацьоване ядерне паливо з українських АЕС на зберігання до росії, бо в нас не було ще ЦСВЯП у Зоні відчуження. ВЯП — це не відходи, а досить корисний і доволі коштовний матеріал, який доцільно зберігати до моменту, коли будуть широко застосовуватись у світовій атомній енергетиці реактори на швидких нейтронах. І в Україні у майбутньому також.

Слава СТАНІНА

АТОМНИЙ СПОРТ

Наше «золото» на Кубку світу!

Вихованка Нетішинської КДЮСШ Аліна Комащук — чемпіонка Кубка світу з фехтування на шаблях у складі збірної команди України. Українська четвірка у складі Ольги Харлан, Аліни Комащук, Олени Кривачко та Юлії Бакастової виборола командне золото на останньому перед Олімпіадою Кубку світу з фехтування на шаблях серед жінок, який проходив у болгарському Пловдиві.

Для українських шаблесток це третя командна медаль Кубка світу в сезоні після срібла в Афінах і бронзи в Сінт-Нікласі. В оптимальній формі українські фехтувальниці підійшли до Олімпійських ігор, тож бажаємо команді перемоги.

Варто зауважити, що шаблестки з міста-супутника Хмельницької АЕС двічі підіймалися на олімпійський п'єдестал. У 2008 році в Пекіні збірна України, до складу якої увійшли нетішинки Галина Пундик та Ольга Жовнір, здобула «золото». 2016 рік став вагомим для Аліни Комащук, яка на Олімпіаді в Ріо-де-Жанейро разом з командою посіла друге місце.

Пишаємося вихованками Нетішинської КДЮСШ і бажаємо нових звершень і перемог! Так тримати!

ВІДДАНІ ПРАЦІ

Вітаємо з ювілеєм!

17 травня відзначив 80-річний ювілей Михайло Іванович Бабак, генеральний директор Східного гірничо-збагачувального комбінату 1994-2004 років, відомий та авторитетний фахівець в атомній галузі України.

ТРОХИ ІСТОРІЇ

І хоч він уже чимало років на заслуженому відпочинку і живе в іншому місті, але продовжує цікавитися новинами підприємства, підтримує теплі та дружні зв'язки з ветеранами комбінату.

Народився Михайло Бабак 1944 року в селі Савинцях Оржицького району на Полтавщині. Після закінчення Київського геологорозвідального технікуму в 1965 році працював техніком-геофізиком Криворізької геофізичної експедиції. Допитливий розум, хороша професійна підготовка та знання справи молодого фахівця не залишилися непоміченими: був оператором-спостерігачем, згодом — старшим техніком-геофізиком. Повернувшись до Жовтководського майданчика, трудився підземним радіометристом, інженером-геофізиком, а паралельно навчався у виші. В 1976-му отримав диплом Дніпропетровського гірничого інституту, кваліфікація «гірничий інженер-геофізик».

НЕПРОСТА КЕРІВНА РОБОТА

Упевнено просувався Михайло Бабак службовими сходами. Очолив відділ технічного контролю підприємства, «доріс» до посади заступника, а потім і генерального директора комбінату.

Ці роки були дуже складними для країни. У Жовтих Водах руйнувалися цілі виробничі комплекси — завод «Електрон», ПРЗ, ЖУБ та інші. Заводи і шахти комбінату постійно простоювали, були проблеми з реалізацією готової продукції та постачанням сірки для виробництва кислоти, перебої із виплатою заробітної плати.

У верхах розуміли: атомна галузь у країні має працювати, але законодавча база для цього була відсутня. Міністри енергетики змінювалися буквально через півроку, і кожному новому доводилося пояснювати, що таке уран і СхідГЗК. Повне безгрозів'я та відсутність перспективи. Михайлу

Колектив та ветерани ДП «СхідГЗК» адресують найщиріші вітання шановному ювіляру з побажаннями міцного здоров'я, довголіття, добробуту в родині, Перемоги та миру!

Івановичу та членам його команди довелося все починати з нуля, тижнями перебувати у від'їзді, «штурмувати» міністерські кабінети, щоб дати «зелене світло» розв'язанню багатьох проблем. Було збережено робочі кадри, збільшено обсяги виробництва урану, проведено технічне переозброєння виробництва та підвищено економічні показники, організовано власну амбулаторію, гірничорятувальну службу, ліквідовано заборгованість у зарплаті. Багато в чому завдяки Михайлу Бабаку зміг вистояти СхідГЗК.

НА ДЕРЖАВНОМУ РІВНІ

Разом із групою фахівців-атомників М. Бабак стояв біля витоків створення Держкоматома та був безпосереднім учасником прийняття важливих рішень урядом України щодо створення ядерно-паливного комплексу і Програми видобутку та випуску природного урану СхідГЗК. Багато зусиль довелося докласти Михайлу Івановичу для ухвалення Державної програми радіаційного та соціального захисту населення м. Жовті Води, вирішувати питання життєдіяльності міста, а також Кіровограда та селища Смолиного.

А ще була й громадська діяльність — депутат кількох скликань Жовтководської міської та Дніпропетровської обласної рад. Почесний громадянин міста, повний кавалер знака «Шахтарська слава», нагороджений Почесною відзнакою Президента України. Інтелігентна, чесна, порядна людина. Поруч з ним завжди легко працювалося і спеціалістам, і простим трудівникам комбінату.

Пресцентр ДП «СхідГЗК», фото з архіву

ФОТОКОНКУРС ОРГАНІЗАЦІЇ МОЛОДІ

Фотографуєте? Тоді долучайтесь!

Організація молоді Атомпрофспілки оголошує про початок IX Фотоконкурсу ОМА. Роботи учасників приймаються до 30 червня.

Перша тема — «Енергетична сила України майбутнього». Надсилайте фото, які популяризують атомну енергетику та промисловість. Вони можуть бути зроблені з використанням допоміжних програм, редакторів і ШІ. Друга тема — «Мое місце сили». Сюди підійдуть фото ваших улюблених локацій у просторі. Третя тема — «Герої серед нас». Чекаємо фото тих, хто є справжніми героями сьогодення: військових, медиків, працівників рятувальних служб, волонтерів. Четверта тема — «Фотоплівка життя». Приймаємо коротке відео з покадрової фотозйомки цікавого моменту з життя або події. П'ята тема — «Молодь — рушійна сила!» Сфотографуйте активну молодь, що надихає.

Переможців чекають призи: 2500 грн, 2000 грн, 1500 грн, 1000 грн. Чекаємо заявки! Більше дивіться тут:

АТОМНИК
України

Засновник: Професійна спілка працівників атомної енергетики та промисловості України
Видавець: Редакція газети «Атомник України»

Поштова адреса редакції: вул. Хрещатик, 22, а/с 393 м. Київ, 01001
Газета «Атомник України»
Головний редактор: Марічка КОРМУШКІНА
Телефон: (044) 205-74-20
E-mail: atomnik@union.kiev.ua
atomnik@gmail.com
http://www.atomprofspilka.info

Газета виходить 2 рази на місяць
Індекс — 21766
За точність викладених фактів відповідальність несе автор
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій
При передруку посилання на «Атомник України» обов'язкове

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №4480 від 21.08.2000 року
Газета віддрукована у ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»: 04073, м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14.
Тираж 1000